

VZDELÁVANIE BEZPEČNOSTNÝCH PRACOVNÍKOV V ČR V KONTEXTE SÚČASNEJ PRÁVNEJ ÚPRAVY

Vladislav Stanko ¹, Jitka Neumannová ²

ABSTRAKT

Vzdelávanie je dnes veľmi aktuálnou témou aj v oblasti bezpečnostných služieb. Tento trend je navyše umocnený v ČR legislatívnymi podmienkami najmä živnostenským zákonom, ktorý stanoví požiadavky na odbornú spôsobilý súkromných bezpečnostných služieb. Podľa súčasnej právnej úpravy Českej republiky musia všetci pracovníci v odborov "stráženie majetku osôb" zaradenie do výkonu služby a držiteľia koncesných listín spĺňať požiadavky odbornej spôsobilosti. Pre väčšinu pracovníkov to znamená vykonanie skúšky odbornej spôsobilosti pre profesijnú kvalifikáciu Strážny.

Kľúčové slová:

bezpečnostný pracovník, legislatívne podmienky, skúška odbornej spôsobilosti

ABSTRACT

Education in general is a very topical issue today also in the field of security services. This trend is also enhanced by the Czech legislative conditions especially the Small Business Act, which sets out the requirement for professionally qualified personnel security services. According to the current legislation of the Czech Republic must all workers in the field of "security of property and persons' inclusion in the service concession holders and documents meet the requirements of professional competence. For most workers, this means the examination of professional competence for the professional qualifications guard.

Key words: s

ecurity staff, legislative conditions, test

¹ Ing. Vladislav Stanko, EUROPEAN INSTITUTE OF SECURITY AND CRISIS MANAGEMENT, Praha, +420 608 171 858, stanko@european-institute.cz, www.european-institute.cz

² Jitka Neumannová, CZECHOSLOVAK REAL (CZ) s.r.o, Křenova 438/7, Praha 6, 162 00, +420 775 555 858, neumannova@csr-cz.eu, www.csr-cz.eu , http://e-learning.csr-cz.eu

1 ÚVOD

Naša spoločnosť, tým myslíme našu ľudskú pospolitosť, prechádza s odlišnou intenzitou v rôznych krajinách sveta zmenou, ktorá sa prejavuje prechodom od kapitálu k novému významnému ekonomickému zdroju - ZNALOSTIAM. Nárast nových technológií, zrýchľujúci sa technický pokrok stiera medzi jednotlivými ekonomickými subjektmi (obchodnými spoločnosťami) rozdiely na základe vlastneného kapitálu, ale naopak zvyšuje význam kvalifikácie a vzdelanie personálu.

2 VZDELÁVANIE V OBLASTI SBS

Vzdelávanie obecné je dnes témou veľmi aktuálnou aj v oblasti bezpečnostných služieb. Tento trend je navyše umocnený v ČR legislatívnymi podmienkami najmä živnostenským zákonom, ktorý stanoví požiadavku na odbornú spôsobilosť súkromných bezpečnostných služieb. Podľa súčasnej právnej úpravy Českej republiky musia všetci pracovníci v odbore "stráženie majetku a osôb" zaradenie do výkonu služby a držitelia koncesných listín spĺňať požiadavky odbornej spôsobilosti. Pre väčšinu pracovníkov to znamená vykonanie skúšky odbornej spôsobilosti pre profesijnú kvalifikáciu Strážny a Detektív koncipient [1]. V ČR neexistuje právna norma formou špeciálneho zákona o SBS ako napríklad v SR, Poľsku apod.

Majitelia bezpečnostných agentúr, detektívnych kancelárií by sa mali pri výbere organizácie, ktorá bude skúšky pre ich zamestnancov zabezpečovať, zamerať na kvalitu a na splnenie všetkých zákonných požiadavkou na priebeh skúšky aj náležitosti vydaných osvedčení. Následné preukázanie pochybenia by mohlo znamenať neplatnosť osvedčenia a pre firmu tvrdé sankcie.

Mimo formálneho vzdelávania realizovaného v školských zariadeniach v Českej republike vznikla rad neformálnych vzdelávacích spoločností, ktoré sa začali problematikou vzdelávanie v oblasti komerčnej bezpečnosti zaoberať, ich vzdelávacie produkty sa nelíšia ani tak cenou, ale kvalitou.

3 ODBORNÁ SPOSOBILOSŤ

Najviac rozšírené sú vzdelávacie programy zamerané na prípravu bezpečnostných pracovníkov ku skúškam odbornej spôsobilosti, či už sa jedná o oblasť ochrany majetku a osôb či detektívne služby. Najčastejšou ponúkanou formou vzdelávania sú kurzy - ŠKOLENIE od rozsahu niekoľkých hodín až po niekoľkodňovej kurzy. Samostatnou skupinou sú rekvalifikačné kurzy, ktoré podliehajú akreditáciu ministerstva školstva. Ak chce mať Vedenie spoločnosti istotu, že spoločnosť, ktorá má školiť ich zamestnancov dosahuje určitých kvalít, malo by voliť spoločnosť, ktorá je držiteľom akreditácie MŠ ČR. Tieto spoločnosti museli preukázať aspoň základné kvalifikačné predpoklady pre vzdelávanie v tejto oblasti. Minimálny odporúčaný rozsah rekvalifikačného kurzu pre bezpečnostných pracovníkov je 20 hodín. POZOR, ale osvedčenie o rekvalifikácii nenahrádza osvedčenie o získanie odbornej kvalifikácie (respektíve osvedčenie o odbornej

spôsobilosti) [2].. Preto je nutné pri výbere vzdelávacie spoločnosti sa zaujímať také či je kurz zakončený skúškou odborných spôsobilosti u autorizovanej osoby (skúška by mala prebiehať podľa zákona č. 179/2006 z. z. [3]. O overovanie výsledkov ďalšieho vzdelávania a osvedčenie by malo mať náležitosti stanovené týmto zákonom). Súčasťou vzdelávacích programov bývajú u kvalitných spoločností učebnice, príručky s preberanou látkou v tlačenej podobe alebo elektronicky spracované na CD či DVD. Ich kvalita sa opäť odlišuje. Hlavne je nutné dávať pozor tiež na ich aktuálnosť, najmä v Oblasti meniacej sa legislatívy alebo napríklad otázok vydaných ministerstvom vnútra pre skúšku, požiadavkou hodnotiaceho štandardu aj. Všímať si tiež dátum vydania či revízie vzdelávacích materiálov.

3 HODNOTIACI ŠTANDARD

Profesní kvalifikace 68-008-E: STRÁŽNÝ kvalifikační úroveň 2 [3].

A. KRITÉRIA A ZPŮSOBY HODNOCENÍ

1. I21.E.1010 Provádění ochrany a ostrahy majetku a osob	
Kritéria hodnocení	Způsob ověření
a) Prokázat znalost zásad ochrany a ostrahy majetku a osob	Písemné ověření - test
b) Prokázat znalost ustanovení příslušných zákonů, nařízení a vyhlášek, které vymezují pravomoci, odpovědnost a způsob činnosti při ostraze a ochraně majetku a osob	Písemné ověření - test
c) Prokázat znalost zásad bezpečnosti, požární ochrany, ochrany života a zdraví osob a ochrany životního prostředí, předcházení vzniku požáru a technickým a ekologickým haváriím a zásad činnosti při úrazu	Písemné ověření - test
Kritéria jsou ověřována v souladu s postupem uvedeným v pokynech pro realizaci zkoušky.	

2. I21.B.1011 Obsluhování technických bezpečnostních systémů	
Kritéria hodnocení	Způsob ověření
a) Prokázat znalost obecných zásad konstrukce, použití a obsluhy technických bezpečnostních systémů při jejich nasazení k ostraze majetku a osob	Písemné ověření - test
b) Prokázat znalost zásad ochrany osobních údajů při jejich zpracování technickými bezpečnostními systémy	Písemné ověření - test
Kritéria jsou ověřována v souladu s postupem uvedeným v pokynech pro realizaci zkoušky.	

3. I21.C.1012 Uplatňování zásad součinnosti se složkami integrovaného záchranného systému, zejména s Policií ČR a vymezenými osobami

Kritéria hodnocení	Způsob ověření
a) Prokázat znalost zásad součinnosti s Policií ČR a obecní policií při ostražce a ochraně majetku a osob podle platných ustanovení příslušných zákonů	Písemné ověření - test
b) Prokázat znalost zásad součinnosti s hasičskými jednotkami, záchrannou službou a havarijními službami při odvracení škod na majetku a zdraví osob podle ustanovení příslušných zákonů, znát telefonní čísla tísňového volání	Písemné ověření - test
Kritéria jsou ověřována v souladu s postupem uvedeným v pokynech pro realizaci zkoušky.	

4. I21.D.1013 Aplikování právních základů bezpečnostní činnosti

Kritéria hodnocení	Způsob ověření
a) Orientovat se v právních ustanoveních, která vymezují práva a svobody člověka, nedotknutelnost soukromí, ochranu osobnosti, důstojnosti a cti a právo na majetek	Písemné ověření - test
b) Orientovat se v občanském právu zejména v právních ustanoveních, která vymezují právo na přiměřenou ochranu proti zásahu do vlastnických práv a právo na přiměřenou obranu	Písemné ověření - test
c) Prokázat znalost základních ustanovení pracovního práva, zejména povinností zaměstnance a ustanovení, která se výkonu bezpečnostní činnosti bezprostředně týkají	Písemné ověření - test
d) Prokázat znalost ustanovení trestního zákona, zákona o přestupcích a trestního řádu v rozsahu, který se bezprostředně týká výkonu činností a jejich aplikace do výkonu činnosti, zejména posouzení trestného činu a přestupku, právo na nutnou obranu, činnost v krajní nouzi, možnost omezení osobní svobody, povinnost ochrany stop a důkazů	Písemné ověření - test
e) Orientovat se v právních ustanoveních, která vymezují právo na držení a nošení zbraně při výkonu povolání	Písemné ověření - test
f) Prokázat znalost ustanovení živnostenského zákona o podmínkách provozování a výkonu činnosti ostražka majetku a osob	Písemné ověření - test
g) Prokázat znalost zásad ochrany osobních údajů při jejich zpracování při výkonu činnosti	Písemné ověření - test
h) Prokázat znalost obecných zásad ochrany obchodního tajemství a ochrany utajovaných informací	Písemné ověření - test
Kritéria jsou ověřována v souladu s postupem uvedeným v pokynech pro realizaci zkoušky.	

5. 121.E.2504 Kontrola osob a vozidel na vrátnicích a branách

Kritéria hodnocení	Způsob ověření
a) Zkontrolovat oprávněnost vstupu osoby, odbavit návštěvu, vysvětlit pravidla a postup	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zkontrolovat oprávněnost vjezdu/výjezdu vozidla a vývozu věcí z objektu, vysvětlit pravidla a postup	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat pravidla postupu proti cizí či nežádoucí osobě zjištěné na volném prostranství (ve střeženém objektu) a taktiku činnosti	Ústní ověření
d) Provést kontrolu oprávněnosti odnášení/přinesení věcí, zdůvodnit oprávnění a zásady pro kontrolu	Praktické předvedení a ústní ověření
Kritéria jsou ověřována v souladu s postupem uvedeným v pokynech pro realizaci zkoušky.	

6. 121.E.2507 Kontrolní činnost ve střežených objektech

Kritéria hodnocení	Způsob ověření
a) Popsat obecné povinnosti a pravidla chování strážného na obchůzce, popsat hlavní taktické zásady	Ústní ověření
b) Vyjmenovat preventivně kontrolní opatření a činnosti strážného při kontrole objektu	Ústní ověření
c) Popsat a předvést taktiku činnosti při kontrole narušeného objektu (místnosti)	Praktické předvedení a ústní ověření
Kritéria jsou ověřována v souladu s postupem uvedeným v pokynech pro realizaci zkoušky.	

7. I21.E.2501 Dozor v objektech a na veřejných prostranstvích

Kritéria hodnocení	Způsob ověření
a) Vyzvat narušitele klidu, pořádku a důstojného průběhu akce k dodržování stanovených zásad, vyjmenovat taktické zásady činnosti	Ústní ověření
b) Provést kontrolu, zda návštěvník veřejné akce nevnáší do střeženého areálu zakázané věci, popsat oprávnění a zásady pro kontrolu	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zaujmout pozici k ostraze doprovázené osoby na veřejném prostranství, popsat a zdůvodnit taktiku činnosti	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat a zdůvodnit taktiku činnosti při doprovodu osoby převážející finanční hotovost	Ústní ověření
e) Popsat povinnosti, oprávnění a zdůvodnit taktiku činnosti při nálezů zbraně, výbušniny či jiné zdraví a životy ohrožující věci v objektu nebo při ostraze veřejné akce konané podle pokynů pořadatele	Ústní ověření

Kritéria jsou ověřována v souladu s postupem uvedeným v pokynech pro realizaci zkoušky.

8. I21.E.2517 Provádění jednoduchých úkonů k zajištění a obnovení bezpečnosti a ke snížení ztrát na majetku a zdraví osob

Kritéria hodnocení	Způsob ověření
a) Zvolit vhodnou taktiku činnosti pro zadanou situaci (např. obecné narušení objektu cizí osobou, požár, havárie elektrického proudu, havárie vody, nadměrný únik škodlivých látek, technických plynů) a zdůvodnit její výběr, přivolat příslušnou odbornou pomoc a aplikovat znalost zákonných norem do spolupráce se složkami IZS	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat pravidla a zvolit vhodnou taktiku činnosti bezpečnostního zásahu, který vede k dočasnému omezení osobní svobody osoby přistižené při páchání trestného činu	Ústní ověření
c) Popsat pravidla a zvolit vhodnou taktiku činnosti bezpečnostního zásahu v místech, kde byl spáchán trestní čin	Praktické předvedení a ústní ověření

Kritéria jsou ověřována v souladu s postupem uvedeným v pokynech pro realizaci zkoušky.

9. I21.E.2508 Používání věcných bezpečnostních prostředků	
Kritéria hodnocení	Způsob ověření
a) Popsat pravidla, vysvětlit postup použití zadaného věcného prostředku a předvést v modelové situaci	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat obecné zásady služební komunikace při použití spojovacích prostředků	Ústní ověření
c) Popsat obecná pravidla pro použití a obsluhování mechanických a elektronických zabezpečovacích systémů	Ústní ověření
d) Zvolit vhodné zařízení pro získání vizuální informace o určité části objektu, zdůvodnit své rozhodnutí	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Zvolit vhodné zařízení pro získání informace o fyzickém narušení zastřeženého prostoru, zdůvodnit své rozhodnutí	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Zvolit vhodné zařízení pro získání informace o zahoření v zastřeženém prostoru, zdůvodnit své rozhodnutí	Praktické předvedení a ústní ověření
Kritéria jsou ověřována v souladu s postupem uvedeným v pokynech pro realizaci zkoušky.	

10.I21.D.8508 Vedení dokumentace o ostraze, kontrolách a poskytnutých službách	
Kritéria hodnocení	Způsob ověření
a) Vyjmenovat základní údaje, které musí služební záznam o události obsahovat, zaznamenat zadanou událost	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zdůvodnit význam vedení dokumentace o ostraze a kontrolách	Ústní ověření
Kritéria jsou ověřována v souladu s postupem uvedeným v pokynech pro realizaci zkoušky.	

Veľmi efektívnu nízko nákladovú metódu vzdelávania je e-learning. Túto formu vzdelávania už spoločnosti ponúkajúce vzdelávanie pre komerčnú bezpečnosť v ČR nenájeme tak hojne zastúpenú. Je to zrejme z dôvodu vyšších vstupných investícií na obstaranie a jej udržiavanie. S veľkým ohlasom sa u e-learningu stretávame najmä u manažérov a vedúcich pracovníkov, ktorí oceňujú jeho časovú disponibilitu. Opäť je možno sa u e-learningových aplikácií stretnúť s veľkými rozdielmi v ich kvalite a spracovaní. Dobrý e-learningový portál ma príjemné užívateľské prostredie, jednoduchú obsluhu hlavne spätnú väzbu, ktorá hodnotí študenta a jeho štúdium.

4 AUTORIZOVANÁ OSOBA A DOHLAD MV ČR

Čo ďalej môže nasvedčovať o kvalite vzdelávacieho programu vzdelávacej spoločnosti?

Sú to samozrejme za referencie, ďalej spolupráca a členstvo v profesijných odborových združeniach, spolupráca s formálnymi vzdelávacími inštitúciami ako sú stredné a vysoké školy, účasť na konferenciách, seminároch, systémy riadenie kvality,

ale tiež napríklad cena môže veľa napovedať o kvalite lektorov vzdelávacieho programu.

Ako sme už spomínali, pri výbere vzdelávacie spoločnosti na vzdelávanie bezpečnostných pracovníkov je dôležité sa tiež zaujímať u koho zaštrňuje skúšky odbornej spôsobilosti. Skúšky musí byť zabezpečované autorizovanou osobou, Autorizáciu pre skúšky odbornej spôsobilosti udeľuje v ČR pre oblasť bezpečnostných služieb Ministerstvo vnútra[4]. Vedenie spoločnosti sa má pred začatím realizácie skúšok zaujímať, či je udelená akreditácia platná, alebo či nie je pozastavená. Na preukázanie odbornej spôsobilosti u živnostenského zákona možno predložiť iba osvedčenia vydané autorizovanými osobami.

LITERATÚRA

- [1] KAMENÍK, J., BRABEC, F.: **Komerční bezpečnost**, *Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*, Praha, ASPI, 2007, 340 s., ISBN: 80-86723-07-0
- [2] HAVLÍK, . Kyncl, J., *Odborná způsobilost v komerční bezpečnosti*, Praha, Professional Publishing, 2010, 214 s., ISBN: 978-80-7431-028-7
- [3] Internetové zdroje: Rady a služby pro žadatele o udělení autorizace a pro uchazeče o vykonání zkoušky [online]. 22. 3. 2013.
<http://www.mvcr.cz/clanek/pro-zadatele-o-udeleni-autorizace-a-pro-uchazece-o-vykonani-zkousky.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
- [4] Tým lektorů společnosti CZECHOSLOVAK REAL (CZ), s.r.o. STRÁŽNÝ - Příručka k přípravě na zkoušky odborné způsobilosti, 1. vyd. Praha: 2011

Článek recenzovali dvaja nezávislí recenzenti.